
Uwagi metodyczne na rok obrachunkowy 2021

Przypominamy, że obowiązkiem doradcy jest posiadanie bieżącej wiedzy na temat zasad metodycznych Polskiego FADN.

Wymagana jest znajomość:

- **Instrukcji prowadzenia zapisów w książkach rachunkowych** - na stronie numer 6 znajduje się wykaz zmian w porównaniu z 'Instrukcją...' obowiązującą w roku 2020;
- **Instrukcji Kodowania oraz Wykazów Kodów;**
- dokumentu zawierającego **'Różnice w formularzach ksiąg rachunkowych w latach 2020-2021'** - plik zamieszczony jest na stronie internetowej www.fadn.pl, zakładka Metodyka / Zbieranie danych / Gospodarstwa osób fizycznych;
- **Uwag metodycznych dotyczących roku obrachunkowego 2021** - plik zamieszczony jest na stronie internetowej www.fadn.pl, zakładka Metodyka / Zbieranie danych / Gospodarstwa osób fizycznych;
- **Pytań i Odpowiedzi** zamieszczonych na stronie internetowej <http://fadn.pl/metodyka/zbieranie-danych/pytania-i-odpowiedzi/>.

CZĘŚĆ I. Dodatkowe zapisy w Systemie RDR obowiązujące w roku obrachunkowym 2021, które nie występują w formularzach i instrukcjach do zbierania danych za rok obrachunkowy 2021.

Dodatkowe zapisy wprowadzone do Systemu RDR wynikają z konieczności uzupełnienia informacji dotyczących roku obrachunkowego 2021, które nie mogły znaleźć się w formularzach do zbierania danych. Przygotowanie formularzy i instrukcji musiało zostać zakończone w połowie 2020 roku, gdy nie był znany np. ostateczny kształt programów wsparcia rolnictwa na kolejny rok. W związku z tym:

1. W wykazie kodów wydzielono kody:

- 24-54-nn Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska /poddziałanie 8.5.
- 24-92-nn Pomoc dla rolników szczególnie dotkniętych kryzysem COVID-19 /M21

UWAGA: **Kod 24-92-nn** ma zastosowanie jedynie dla działania M21 z **PROW 2014-2020** (<https://www.gov.pl/web/arimr/dzialanie-m21-pomoc-dla-rolnikow-szczegolnie-dotknietych-kryzysem-covid-19>).

Prosimy zwrócić uwagę, że **pomoc krajową** związaną z COVID-19 (<https://www.gov.pl/web/arimr/pomoc-krajowa>) np. pomoc dla

producentów trzody chlewnej którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z COVID-19 **należy kodować 29-39-nn z kodem uszczegółowienia 7.**

- 67-71-00 Mięso surowe
- 67-79-00 Przetwory z mięsa
- 71-70-00 Usługi transportowe, zastępuje kody: 71-71-00 i 71-79-00

ZMIANY METODYCZNE:

2. **Powierzchnia ziemi użytkowanej**

Jeżeli w ciągu roku rolnik zakupił ziemię i rozpoczął jej użytkowanie (siew, zabiegi pielęgnacyjne), ale nie była to uprawa do zbioru w bieżącym roku obrachunkowym (typowy przykład to **oziminy do zbioru w roku następnym**) to powierzchni tej ziemi **nie należy uwzględniać w tabeli 2 KOiZ** 'Powierzchnia ziemi wg tytułu i sposobu użytkowania'.

3. **Zwierzęta zaliczane do OGA**

W zapisach dotyczących zwierząt prosimy stosować najbardziej aktualną definicję zwierząt zaliczanych do OGA. Są to: akwakultury (za wyjątkiem ryb); zwierzęta futerkowe (za wyjątkiem królików), z komercyjnej hodowli zwierząt domowych: psy, koty, ptaki, itp., owady (za wyjątkiem pszczół).

Oznacza to, że ryby, króliki, pszczoły są zaliczane do kategorii 'Pozostałych zwierząt' co ma znaczenie w rejestracji i kodowaniu pasz, np. w tabeli 7 KOiZ 'Zużycie produktów własnych (potencjalnie towarowych) na siew, sadzenie, pasze, wylęg oraz przerób'.

CZĘŚĆ II. Uwagi pozostałe:

1. W FADN rejestrujemy **rzeczywiste dane rachunkowe**. Niedopuszczalne jest celowe dopasowywanie danych do testów. Komunikat testu nie oznacza, że dane rachunkowe są nieprawidłowe. W zdecydowanej większości przypadków wystarczy jeśli doradca, na podstawie informacji uzyskanych od rolnika, wprowadzi wyjaśnienie zawierające przyczynę wystąpienia danej sytuacji.

Prosimy zwrócić szczególną uwagę na sposób rejestracji dopłat. Zapisy muszą zawierać rzeczywiste kwoty dopłat przyznanych lub/i otrzymanych przez gospodarstwo. Błędem są zapisy powstałe bez konsultacji z rolnikiem, zawierające proste wyliczenia na podstawie wykazanej powierzchni i obowiązującej stawki, bez uwzględnienia np. degressywności czy faktu, że dana płatność dotyczy poprzedniego roku obrachunkowego.

2. W FADN **należy rejestrować wszystkie zdarzenia gospodarcze** dotyczące gospodarstwa rolnego. Błędem jest m. in.:

- nie uwzględnianie w zapisach ziemi dodzierżawionej, na którą rolnik nie otrzymuje dopłat;
- pomijanie zwrotu dyscypliny finansowej w gospodarstwach, gdzie jest stosowany wskaźnik korygujący;
- podawanie w tabeli 4 KOiZ powierzchni użytków rolnych, które są zgłaszane do dopłat (MKO), a nie całej powierzchni upraw;
- pomijanie rozliczeń z mleczarnią;
- pomijanie kredytów, leasingów;
- brak zapisów dotyczących inwestycji, mimo, że występują one w gospodarstwie rolnym;
- pomijanie zapisów dotyczących dotacji inwestycyjnych, m. in. w tabeli 17 SAiZ;
- brak kompletności zapisów w wykazie środków trwałych w tabeli 4 SAiZ – jeżeli nie wpisano środka trwałego przy pierwszej inwentaryzacji (rolnik pominął, przeoczenie) to należy zapis uzupełnić dodając środek trwały i wyjaśnić występujący przy testowaniu danych błąd kontynuacji.

3. **Dane rachunkowe muszą być spójne**

Przykład:

- jeśli wykazano nawadnianie upraw to w środkach trwałych gospodarstwa powinny wystąpić urządzenia nawadniające.

UWAGA: prosimy aby urządzenia nawadniające rejestrować pod kodami z grupy 14-*, tj.

- 14-14-nn Trwałe urządzenia nawadniające
- 14-19-nn Pozostałe urządzenia nawadniające lub odwadniające;

- jeśli wykazywany jest zbiór roślin to w gospodarstwie powinny wystąpić: maszyny do uprawy i zbioru lub/i usługi zewnętrzne dotyczące uprawy i zbioru lub/i czynsz dzierżawny za maszyny. Analogiczne zależności powinny wystąpić także w przypadku produkcji zwierzęcej;
- jeśli gospodarstwo korzysta z pracy nieodpłatnej np. członków rodziny nie należących do gospodarstwa domowego rolnika to ich nakłady pracy muszą być uwzględnione w KOiZ, w tabelach: nr 1 'Zasoby i nakłady pracy..' oraz nr 9 'Nieodpłatne przekazania do gospodarstwa rolnego';
- nakłady pracy powinny odzwierciedlać specyfikę produkcji w danym gospodarstwie, natężenie prac w poszczególnych porach roku, np. gospodarstwo prowadzące wyłącznie produkcję upraw polowych większość nakładów pracy powinno wykazywać w okresie wegetacji roślin, sprzedaż większości zwierząt powinna skutkować zmniejszeniem nakładów pracy, itp.;
- hodowla zwierząt wymaga aby zasoby gospodarstwa (zbiory upraw przeznaczonych na pasze, powierzchnia TUZ) zabezpieczały potrzeby pokarmowe zwierząt. W przeciwnym razie powinno być wykazane pozyskanie pasz spoza gospodarstwa rolnego.

4. **Wyjaśnienie do testów** powinno zawierać **informację nt. przyczyn** wystąpienia danej sytuacji. Przykłady:

Wyjaśnienie prawidłowe:

- 'Niski plon spowodowany **wiosennymi przymrozkami** w okresie kwitnienia jabłoni.';
- 'Rolnik w 2021r. nie płacił podatku rolnego ze względu na **ulgę inwestycyjną**.';
- 'Rolnik prowadził **sprzedaż bezpośrednią** ziemniaków. Wysoka cena ziemniaków jadalnych w 2021 roku. Sprzedawał po 4,5 zł/kg.'.

Wyjaśnienia nieprawidłowe:

- 'Stan faktyczny';

- 'Tak było';
- 'Potwierdzam'.

5. **Opis kodu powinien być precyzyjny**

Przykład: w przypadku dotacji opis kodu powinien umożliwiać jednoznaczne określenie programu wsparcia z którego pochodzi dana dotacja, a w przypadku środków trwałych do jakiej grupy środków trwałych należy i jakie jest jego przeznaczenie.

Opis prawidłowy:

- 27-39-04 Dotacja z tytułu utylizacji zwierząt 2021
- 17-10-15 Kombajn zbożowy Forsznit

Opis nieprawidłowy:

- 27-39-04 ~~Pozostałe dotacje do kosztów produkcji zwierzęcej 2021~~
- 17-10-15 ~~Forsznit~~

UWAGA: korekta opisu kodu z końcówką -nn (np. środki trwałe, dotacje) w Systemie RDR wymaga zmiany opisu zarówno w tabeli źródłowej (np. Wydatki) jak i w indywidualnym wykazie kodów (można to sprawdzić w zakładce 'Kody' / 'NN').

6. **Użycie kodów z rodzaju „Pozostałe”**, np.: 27-39-nn 'Pozostałe dotacje do kosztów produkcji zwierzęcej', 29-99-nn 'Pozostałe dotacje i wsparcie', 12-19-nn 'Pozostałe drzewa i krzewy owocowe', 89-00-00 'Pozostałe przychody i koszty (niematerialne)', itp.

Przed zastosowaniem kodu z rodzaju „Pozostałe” należy upewnić się czy nie ma innego kodu, spoza tego rodzaju, który w bardziej precyzyjny sposób określa daną dotację, produkt, wydatek, itd.

7. Zmiany w danych rachunkowych dokonywane ze względu na wystąpienie komunikatów testów z kategorii WT oraz PTI powodują, że:

- komunikat testu 'znika';
- wartości wykazane w komunikacie testu (np. cena jednostkowa, ilość rozdysponowania) ulegają zmianie.

Jeżeli komunikat testu WT/PTI pozostaje bez zmian oznacza to, że korekta nie została dokonana.

8. Lista **kodów działań** dla dotacji i wsparcia o charakterze wyjątkowym innego niż z tytułu klęsk żywiołowych (**kod 29-39-nn**)
- Kod 31 – pomoc finansowa dla producentów świń na wyrównanie kwoty dochodu w związku ze zwalczaniem ASF;
 - Kod 32 – rekompensaty za nieprzerwane nieutrzymywanie w gospodarstwie zwierząt z gatunku świnia (*Sus scrofa*) objętych programem bioasekuracji;
 - Kod 61 – pomoc dla producentów tytoniu, którzy nie otrzymali zapłaty od podmiotów skupujących;
 - Kod 62 – pomoc dla producentów trzody chlewnej, którzy nie otrzymali zapłaty od podmiotów skupujących;
 - Kod 63 – pomoc dla producentów mleka, którzy w latach 2019-2020 nie otrzymali zapłaty za sprzedane mleko;
 - Kod 7 – pomoc dla producentów rolnych, którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym w związku z epidemią COVID - 19;
 - Kod 8 – zwrot dyscypliny finansowej;
 - Kod 9 – pozostałe dotacje i wsparcie o charakterze wyjątkowym.

UWAGA: Pomoc de minimis na refundację do 50% wydatków poniesionych przez producenta rolnego, w którego gospodarstwie utrzymywane są zwierzęta gospodarskie z gatunku świnia (*Sus scrofa*) należy kodować **27-39-nn** 'Pozostałe dotacje do kosztów produkcji zwierzęcej'.

9. **Grupa kodów 2*** zarezerwowana jest dla **wsparcia pochodzącego ze środków publicznych (ARiMR, gmina)**. Błędem jest rejestrowanie pod tą grupą kodów wsparcia / premii pochodzących od podmiotów prywatnych, np. premii za zrealizowane dostawy tuczników.

10. **Sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie i rolniczy handel detaliczny**

W KOiZ, w tabeli 'INFORMACJE OGÓLNE', występuje część dotycząca sprzedaży produktów rolniczych surowych i przetworzonych (punkt 1.7.). Zawiera ona następujące podpunkty:

- 1.7.1. przychody ze sprzedaży bezpośredniej produktów rolniczych (w punkcie tym prosimy uwzględnić przychody w ramach działalności: 'sprzedaż bezpośrednia' oraz 'dostawy bezpośrednie');

- 1.7.2. przychody ze sprzedaży w ramach rolniczego handlu detalicznego;
- 1.7.3. pozostałe przychody ze sprzedaży produktów rolniczych surowych i przetworzonych.

Bezpośrednie wprowadzanie na rynek przez rolnika, na małą skalę, żywności wyprodukowanej przez gospodarstwo rolne może odbywać się w ramach dostaw bezpośrednich, sprzedaży bezpośredniej, rolniczego handlu detalicznego (RHD) i działalności marginalnej, ograniczonej i lokalnej (MOL). Prosimy zwrócić uwagę, że te formy działalności są **ściśle sformalizowane przepisami prawa** i nie należy ich mylić ze standardową sprzedażą np. do punktu skupu, pośrednikowi, na targu.

Szczegółowe informacje nt. ww. form działalności można znaleźć w publikacji Ministerstwa Rolnictwa pod tytułem „Żywność prosto z gospodarstwa – źródłem dochodu rolników” (<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/zywnosc-prosto-z-gospodarstwa-zrodlem-dochodu-rolnikow>).

Cechami wspólnymi ww. form działalności są:

- **konieczność rejestracji** w Państwowej Inspekcji Sanitarnej (produkty pochodzenia roślinnego) i/lub Powiatowym Inspektoracie Weterynarii (produkty pochodzenia zwierzęcego);
- **ograniczenie terytorialne sprzedaży** - do województwa, w którym prowadzona jest produkcja, oraz województw przyległych (wyjątek - RHD);
- **ograniczenie ilościowe sprzedaży**. W przypadku sprzedaży bezpośredniej jest to np. 1000 litrów mleka tygodniowo. Natomiast w ramach RHD można sprzedać maksymalnie np. 2600 kg produktów mlecznych rocznie (ok. 50 kg tygodniowo).

Przykład:

Gospodarstwo sprzedaje w ciągu roku kapustę (surową i kiszoną) o łącznej wartości 30 tys. zł. Z tego wartość sprzedaży kapusty surowej do zakładu przetwórstwa wyniosła 20 tys. zł, wartość sprzedaży kapusty surowej sąsiadom rolnika była równa 2 tys. zł. Pozostała kwota (8 tys. zł) pochodziła ze sprzedaży kapusty kiszonej, w ramach zarejestrowanego przez rolnika rolniczego handlu detalicznego (RHD).

W ww. przypadku w podpunktach 1.7.1. - .3. powinny znaleźć się następujące wartości:

1.7.	Jaką część przychodów ze sprzedaży prod. rolniczych surowych i przetworzonych (w %) stanowią:	100
1.7.1.	przychody ze sprzedaży bezpośredniej produktów rolniczych:	0
1.7.2	przychody ze sprzedaży w ramach rolniczego handlu detalicznego:	27
1.7.3	pozostałe przychody ze sprzedaży produktów rolniczych:	73

UWAGA: **W punkcie 1.7.1.** 'przychody ze sprzedaży bezpośredniej produktów rolniczych' prosimy uwzględnić **przychody w ramach działalności: 'sprzedaż bezpośrednia' oraz 'dostawy bezpośrednie'**.

11. Produkcja energii odnawialnej

W KOiZ, w tabeli 'INFORMACJE OGÓLNE', grupa pytań 3.16. dotyczy produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Pytania dotyczą wyłącznie instalacji wchodzących w skład majątku gospodarstwa rolnego oraz instalacji wchodzących w skład majątku gospodarstwa domowego, jeśli część energii elektrycznej jest zużywana w gospodarstwie rolnym.

Przykład:

W roku 2020 rolnik założył instalację fotowoltaiczną. Z danych dotyczących zużycia energii elektrycznej w roku 2021 wynika, że 80% energii było zużywane przez gosp. domowe, pozostałe 20% przypada na gospodarstwo rolne. Prawidłowe zapisy w poszczególnych ksiązkach rachunkowości rolnej powinny przedstawiać się następująco:

- SAiZ, tab. 4 'Melioracje szczegółowe, budynki i budowle, środki transportowe, maszyny i urządzenia' - **brak zapisów**, ponieważ większość energii jest zużywane przez gospodarstwo domowe;
- KWiW, tab. 'Wydatki' - pod kodem 82-10-00 należy zapisać **pełną kwotę wydatków na energię elektryczną** (dom + gosp. rolne), wynikającą z rozliczenia z zakładem energetycznym;
- KOiZ, tab. 'Informacje ogólne' - punkty 3.15. oraz 3.16.1. należy wypełnić zgodnie z rozliczeniami z dostawcą energii elektrycznej, które miały miejsce w danym roku obrachunkowym (dom + gosp. rolne).
- KOiZ, tab. 11 'Rozdysponowanie kosztów wspólnych' - w wierszu dotyczącym opłaty za energię elektryczną (kod 82-10-00) należy wpisać odpowiednio 20% w kolumnie 4 'Gospodarstwo rolne' oraz 80% w kolumnie 5 'Gosp. domowe'.

Punkty 3.15 oraz 3.16.1 należy wypełnić zgodnie z rozliczeniami z dostawcą energii elektrycznej, które miały miejsce w danym roku obrachunkowym, nawet jeśli okres rozliczeniowy obejmuje inny rok obrachunkowy.

Przykład:

Gospodarstwo rozlicza się z dostawcą energii elektrycznej w okresach półrocznych, w kwietniu i październiku. W rozliczeniu kwietniowym wystąpiły następujące ilości kWh.

- ilość wprowadzona do sieci energetycznej z urządzeń w posiadaniu gospodarstwa rolnego - 1200 kWh;
- ilość pobrana z sieci energetycznej - 2700 kWh;
- ilość energii elekt. zakupiona od dostawcy (pobrana - wprowadzona) = 2700 kWh - 1200 kWh = 1500 kWh → zapisana w tab. Wydatki KWiW.

W rozliczeniu październikowym wystąpiły następujące ilości kWh.

- ilość wprowadzona do sieci energetycznej z urządzeń w posiadaniu gospodarstwa rolnego - 2100 kWh;
- ilość pobrana z sieci energetycznej - 2000 kWh;
- ilość energii elekt. zakupiona od dostawcy (pobrana - wprowadzona) = 0 → pozostaje 100 kWh do rozliczenia w kolejnym okresie obrachunkowym.

W powyższym przypadku:

- w punkcie 3.16.1. ilość wyniesie 3300 kWh (=1200 kWh + 2100 kWh)
- w punkcie 3.15. ilość wyniesie 4700 kWh (=2700 kWh + 2000 kWh).

12. **'Zaliczki' na poczet dopłat bezpośrednich oraz ilości referencyjne roczne (w KOiZ) za rok 2021**

'Zaliczki' na poczet płatności bezpośrednich oraz ONW za rok 2021 prosimy kodować kodem 20-00-10 'Kod tymczasowy do rejestracji rozliczeń z ARiMR'. Szczegółowe zasady są opisane w 'Instrukcji prowadzenia zapisów... wersja 2021' na stronie 35.

Informacje zawarte w tab. 'Ilości referencyjne roczne' (w KOiZ) należy uzupełnić także w sytuacji gdy decyzję o przyznaniu dotacji otrzymano w kolejnym roku obrachunkowym, w tym przypadku w roku 2022.

13. **Zazielenienie**

Tabelę 'Informacje dotyczące zazielenienia' w KOiZ należy wypełnić zgodnie ze złożonym w ARiMR wnioskiem o przyznanie jednolitej płatności obszarowej oraz płatności za zazielenienie. Nie należy uwzględniać w niej powierzchni dodzierżawionej do której o dopłaty występuje właściciel ziemi.

14. **Dopłaty otrzymane za ziemię oddzierżawioną**

Dopłaty otrzymane za ziemię oddzierżawioną należy zapisywać pod **kodem poszczególnych dopłat**.

15. **Wycena użyczonych / dzierżawionych maszyn / usług zewnętrznych**

Czynsz dzierżawny za użyczone maszyny / wartość usług wykonywanych nieodpłatnie np. przez rodziców rolnika, sąsiadów należy oszacować wg stawek rynkowych i zapisać w tab. 9 KOiZ 'Nieodpłatne przekazania do gospodarstwa rolnego' z odpowiednim kodem.

16. **Kodowanie kosztów paliwa do użyczonych / dzierżawionych maszyn**

Koszty paliwa związane z użytkowaniem maszyn nie będących własnością gospodarstwa należy rejestrować kodami z grupy 53-2 'Materiały pędne'.

UWAGA: Jeżeli gospodarstwo rolne korzysta z usług zewnętrznych (rejestrowane pod kodami z grupy 7) jednak ponosi koszt paliwa związanego z realizacją ww. usług to w takim przypadku koszt paliwa należy doliczyć do wartości usług zewnętrznych.

17. **Czynsze dzierżawne za ziemię płacone w ratach**

Prosimy, aby przy rejestracji I raty w części 'Wydatki' została wpisana pełna kwota należna z tytułu czynszu za cały rok, natomiast wartość I raty powinna być uwzględniona w części '...wypłaty...'. W ten sposób powstanie zobowiązanie (kod zapisu = 2), które w następnych miesiącach będzie spłacane wypłatami z tytułu kolejnych rat ('Wydatki' = 0, '...wypłaty...' > 0, kod zapisu = 3).

UWAGA: ilość hektarów ziemi, których dotyczy czynsz należy wykazać wyłącznie w wierszu dotyczącym I raty.

Opłatę podatku rolnego dotyczącego oddzierżawionej ziemi należy kodować kodami czynszów dzierżawnych z wykazu: 87-1 'Czynsze dzierżawne za użytkowanie do 1 roku' lub/i 87-2 'Czynsze dzierżawne za użytkowanie powyżej 1 roku'.

18. **Wycena budynków / użytków rolnych**

Prosimy pamiętać, że dokonując wyceny budynku nie należy uwzględniać wartości urządzeń technicznych stanowiących jego wyposażenie (np. zgarniacza obornika czy automatycznych poidła). Urządzenia techniczne będące wyposażeniem budynków należy zarejestrować jako oddzielny środek trwały.

Podobnie, określając wartość użytków rolnych będących własnością rolnika (SAiZ, tabela 1 / SWAiZ, tabela 1(1), L.p. 1.1.) należy uwzględnić wyłącznie wartość ziemi, bez nasadzeń trwałych oraz ulepszeń w rodzaju melioracji czy ogrodzeń – są one rejestrowane oddzielnie, odpowiednio w:

- tabeli 2 'Nasadzenia drzew i krzewów plonujących w sadach i na plantacjach wieloletnich';
- tabeli 3 'Drzewostan leśny';
- tabeli 4 'Melioracje szczegółowe, budynki i budowle, środki transportowe, maszyny i urządzenia'.

19. **Zakupy maszyn i urządzeń**

Prosimy zwrócić uwagę, że zakupy używanych maszyn i urządzeń, których wartość w stanie nowym przekracza równowartość 300 EUR, należy rejestrować pod kodami z grupy 1* 'Środki trwałe'. Rejestracja środków trwałych pod kodem 55-00-00 'Pozostałe materiały oraz drobne narzędzia i przedmioty o małej wartości o charakterze ogólnogospodarczym' jest błędem.

20. **Zamortyzowane środki trwałe**

Część gospodarstw wykazuje znaczącą ilość amortyzowanych środków trwałych nadal użytkowanych w gospodarstwie (o wartości = 1 i liczbie lat użytkowania = 0). W niektórych gospodarstwach dotyczy to wszystkich środków trwałych wykazywanych w danym gospodarstwie. Prosimy o weryfikację ww. przypadków.

W sytuacji wprowadzania środka trwałego do ewidencji prosimy o zwrócenie uwagi czy deklarowana liczba lat użytkowania odpowiada rzeczywistej sytuacji w gospodarstwie, tj. czy rolnik jest nastawiony na regularną wymianę środków trwałych czy też zakłada, że środki trwałe będą używane aż do ich całkowitego, fizycznego zużycia. Liczba lat użytkowania w ww. przypadkach będzie odpowiednio różna.

21. **Inwestycje w sadach**

Błędem jest zakończenie inwestycji tuż po posadzeniu sadzonek, np. w roku rozpoczęcia inwestycji lub w momencie pozyskania pierwszego, niepełnego plonu. Okazjonalny zbiór z sadu w inwestycji, który nie wszedł jeszcze w pełne owocowanie, w tab. Wpływy KWiW, należy kodować 89-00-00.

Inwestycje w sadach i plantacjach wieloletnich uznaje się za zakończone w momencie **wejścia w pełne owocowanie**. Dopiero wtedy powierzchnię zakończonej inwestycji należy wykazać w **tab. 4 KOiZ 'Uprawy'**.

Należy również zwrócić uwagę na czas użytkowania plantacji, np. jest mało prawdopodobne aby plantacja truskawek założona w roku 2006 nadal była użytkowana w roku 2021 (przez 15 lat).

22. **Ilości produktów nietowarowych (siano, kiszonki, słoma) wykazane na zapasie**

Ilości produktów nietowarowych wyprodukowanych w gospodarstwie (siano, kiszonki, słoma) wykazane na zapasie, na SP i/lub SK, powinny być spójne ze zbiorami upraw z których są wytwarzane. Np. ilość na SK ww. produktów nie może być wyższa niż zbiory wskazanych upraw (występują straty masy podczas przetwarzania, część zielonej masy i produktów przetworzonych jest wykorzystywana w produkcji w trakcie roku).

UWAGA: Słoma zakupiona nie może być rejestrowana na zapasie jako produkt własny gospodarstwa.

23. **Weryfikacja kosztu odtworzenia (zakupu lub budowy) środków trwałych**

UWAGA: dotyczy gospodarstw rozpoczynających uczestnictwo w Polskim FADN w roku obrachunkowym 2021

Przypominamy, że **wartość bieżąca = wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie** (wartość zakupu lub szacowany koszt budowy, w stanie nowym, z dnia szacowania) - **dotychczasowe umorzenie**.

Wyliczona przez test Systemu RDR wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie ma za zadanie pomóc Państwu w określeniu, czy dany środek trwały jest wyceniony poprawnie, tj. czy za podaną kwotę rolnik byłby w stanie pozyskać obecnie identyczny lub zbliżony środek trwały (w stanie nowym, jeżeli środek trwały został pozyskany w stanie nowym lub w stanie używanym z dnia pozyskania, jeżeli pozyskano używany środek trwały).

Prosimy mieć na uwadze, że test ma za zadanie wyeliminowanie znaczących (kilkukrotnych) różnic w wycenie. Jeśli różnice w wycenie są niewielkie nie ma potrzeby korygowania wartości bieżącej.

Jeśli wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie jest w Państwa ocenie zbyt niska to (przyjmując, że rok rozpoczęcia eksploatacji i liczba lat użytkowania nie ulegną zmianie) należy zmienić wartość bieżącą środka trwałego o taką krotność jak relacja prawidłowej wartości kosztów odtworzenia w gospodarstwie do tej wykazanej w teście.

Przykład - wyliczenie prawidłowej wartości bieżącej:

- Wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie wykazana w teście - 10 tys. zł

- *Prawidłowa wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie – 30 tys. zł*

W powyższej sytuacji prawidłowa wartość kosztów odtworzenia w gospodarstwie jest trzykrotnie większa niż wykazana w teście. Stąd jeśli obecna wartość bieżąca na SP roku 2021 wynosi 6 tys. zł to prawidłowa wartość bieżąca powinna wynosić: 3 x 6 tys. zł = 18 tys. zł.

Dodatkowe uwagi:

- W szczególnych wypadkach niska wartość może mieć wytłumaczenie w przeprowadzeniu **remontu kapitalnego całkowicie zamortyzowanego środka trwałego**. W tej sytuacji wykazana wartość jest wartością przeprowadzonego remontu kapitalnego więc wystarczy wpisać do Systemu RDR odpowiednie wyjaśnienie;
- Prosimy zwrócić uwagę **czy użyty kod jest prawidłowy**. W poprzednich latach niektóre opisy do kodów sugerowały, że dany obiekt może być budowlą (kody 15-2*), a nie budynkiem (kody 15-10-nn). Definicja budowli i budynków znajduje się w 'Instrukcji prowadzenia zapisów... wersja 2021', str. 77 i 78;
- Istotną informacją jest, **czy dany środek trwały został pozyskany przez gospodarstwo jako nowy czy jako używany**. W szczególności dotyczy to środków transportowych, maszyn i urządzeń. W przypadku używanych środków trwałych wartość wskazana przez test będzie przybliżoną wartością zakupu danego środka trwałego.

Przykłady błędów:

- **Rok rozpoczęcia eksploatacji środka trwałego** w SAiZ równy **2021**;
- **Liczba lat dalszego użytkowania** w przypadku **zamortyzowanych środków trwałych różna od zera**. Przypominamy, że zamortyzowane środki trwałe użytkowane nadal w gospodarstwie należy zapisać z wartością 1 i liczbą lat dalszego użytkowania równą 0;
- **Korekta wartości bieżącej na zero**, mimo, że liczba lat dalszego użytkowania jest różna od zera, np. środka trwałego przeznaczonego do likwidacji w ciągu roku;
- **Zaliczanie do środków trwałych narzędzi i urządzeń**, których koszt nabycia lub wytworzenia w stanie nowym wynosi **mniej niż równowartość 300 EUR netto**;
- Pomijanie w inwenturze maszyn i urządzeń, których wartość wynosi w stanie używanym mniej niż 300 EUR;

Uwagi metodyczne na rok obrachunkowy 2021 mogą być aktualizowane i uzupełniane o nowe zagadnienia. Informacje o zmianach w niniejszym dokumencie będą na bieżąco przesyłane do Koordynatorów Polskiego FADN drogą e-mailową oraz umieszczone w Aktualnościach na stronie internetowej www.fadn.pl.

Poprzednie wersje uwag metodycznych:

- rok obrachunkowy 2020 -> http://fadn.pl/wp-content/uploads/2020/12/Uwagi-metodyczne-na-rok-obrachunkowy_2020_wersja_1_1.pdf

- rok obrachunkowy 2019 -> http://fadn.pl/wp-content/uploads/2020/01/Uwagi-metodyczne-na-rok-obrachunkowy_2019_wersja_1_0.pdf

- rok obrachunkowy 2018 -> http://fadn.pl/wp-content/uploads/2018/12/Uwagi-metodyczne-na-rok-obrachunkowy_2018_wersja_1_1.pdf